

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Magjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Község, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felolós szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések előfizetési pénzei küldendők.

Adók reformja.

Budapest, 1899. október 14.

Mindig jelentős és mindig emlékeztető a költségvetés előterjesztésének napja a parlament életében, részben önmagáért a költségvetésért, de még inkább abból az okból, mert ilyen alkalommal a kormány fel szokta tártani pénzügyi politikájának terveit és szándékait. Ez az expozé.

Október 9-ikén volt meg ezidén a magyar parlamentben ez az expozé. Be-terjesztették a huszadik század első évének költségvetését, mely immár korona-értékre szól s államháztartásunkat beleviszi a milliárdos gazdálkodásba. Egyidejűleg pedig Lukács László pénzügyminiszter megtartotta expozéját, melyből arról értesült a közvélemény, hogy Magyarország az új évszázadot nagyszabású munkával akarja megkezdeni: az adó-reformmal. A miniszter kijelentette, hogy a nagy munka előkészületei megtörténtek s csak a kellő technikai lebonyolítás szükséges ahhoz, hogy a reform valóra váljék.

Állami gazdálkodásunk legfőbb oszlopai alá új alapot építeni: ez az adó-reform feladata. Jelenlegi adórendszerünk rossz, igazságtalan, és elavult, — ezt régen megállapítottuk már minden részről. Ilyen adórendszerrel azokba a nagy fel-

adatokba, a melyek Magyarországra várnak, belemenni nem lehet s ha hivatásunkat a jövő században tényleg be akarjuk tölteni, előbb át kell alakítanunk állami pénzügyeink szervezetét, úgy, ahogy a modern kor igényli.

Mostani adórendszerünknek erkölcsi hibája a rideg fiskalizmus, melyet a jelenlegi társadalmi viszonyok között fentartani nem lehet. Ámde a humanitárius szempontoknak az adórendszerbe való beolvasztása bizonyos kockázattal jár s ezért csakis tökéletesen aktív, alapjaiban szilárd s forrásai tekintetében egészen megbízható pénzügyi állapot mellett lehet minden veszedelem nélkül belemenni az adók reformjába. A magyar pénzügyi politika emelkedett erkölcsi nivójának kimagasló bizonyítékául lehet feljegyezni, hogy Wekerle idején, mielőtt létrejött államháztartásunk egyensúlya, egyszersmind napirendre került az adóreform kérdése is. És azóta mostanáig folyt ennek a kérdésnek érlelődése, míg a dolog kialakult azokba a végleges formákba, melyeket az adóreform tervezete gyanánt Lukács László pénzügyminiszter a képviselőházban előadott.

Első sorban a rideg fináncz-szempon-tok ellenében tulsúlyra jutott humánus irányzatot kell megnyugvással fogadnunk az adóreform tervezetében. Ez teljes szá-

kitás a multtal s egyszersmind a józan szociálpolitika érvényesítése ott, ahol ez legnehezebben törvényesíthető, t. i. a pénzügyekben. A modern adópolitika bizonyos véderőfalakat állít fel az adógyakorlatban, melyeknek célja: a társadalmilag avagy gazdaságilag gyengébb rétegek kímélése. Az ilyen irányzat megokolására nem kell sok szó s ezért lehet egész egyszerűen csak ráutalni arra a tényre, hogy a magyar adóreform-tervezetben igenis megvannak azok a bizonyos védőfalak. A reform első sorban is eltöröli a keresetadó első osztályát, mely mindeddig igazán csak a szegények adója volt s megszünteti a családtagok adóját, amely méltatlanul sújtotta éppen azt, akit amugy is nyomott a nagyobb család fentartásának gondja. Ellenben felállítja a reform a lét-minimum adómentességét, kimondván, hogy a 300 forint alól levő kereset adómentes, amiként a kulturállamok mind hasonlóképen feloldották a legszegényebb réteget az állami terhek viselése alól, másrészt továbbá beleviszi kereseti adóink alkalmazásába a progresszivitást, melynek hiányában minden adórendszert egyszerűen barbárnak lehet mondani. A progresszivitás az aránytalanul nagyobb jövedelmekre aránytalanul nagyobb terhet ró, amit bizonyosan helyesel minden modern felfogás.

E sokirányú intézkedéshez a huma-

TÁRGZA.

NEKROLOG.

(Törődék egy barátom naplójából.)

Közi: Barthalis János.

(Folytatás.)

Egy idő óta furesa hírek kezdtek korengni az öregről. Azt mondták, meghibbant az esze. Nem tudom, mennyiben volt igaz, de tény, hogy nagyon különös foglalkozásra adta a fejét: kincseket, drága kőveket gyűjtögetett. Órák, napok hosszant a bérezi patak partjain ügyelgett, s szedegette a csillámköveket, varjúsót, kvarczokat, palát stb. és azokat otthon külön-külön osztályozta. A palakő, s az ehhez hasonló barnakő volt a feketegyémánt; a varjúsó s a jegeszek: a brillant; a különböző színű kvarczok: a türkisz, topáz, smaragd, s tudja Isten meg micsoda drága gyöngyök.

Alig futott híre a Magdy esodabogarának, már is akadnak tréfakedvelő emberek, kik azon hitben, igyekeztek megerősíteni szegényt, hogy: mind drágakő a micsillog és: mind arany, a mifénylik. Ki postán, ki személyesen, ki meg közvetítő útján grófnak, hercegnők s fejedelmek nevében (kik seholsem léteztek) iszonyu értéket képviselő brillans ékszert (rézből), gyémántot, s egyéb színes drágakövet (csiszolt üvegből) küldöttek és adtak át Magdynak. Hogy pedig a hiszékeny ember

büszkesége megsértve ne legyen, (mert ajándékokat senkitől sem fogadott el) mint jegyajándékokat, menyasszonyi kelengye előleget kézbesítették neki a magas rangú hölgyek nevében; s hogy gyanuja fel ne ébredjen, a tömérdék kincsek mind-mind lángoló, tüzes, szerelmi vallomásoktól áradó levelek kíséretében, utaztak Magdy kezeibe, s onnan kincstárába.

És így aztán meg történt az az irigylendő állapot, hogy a bácsi ugyanazon időben jegyben járt a földgömbön élő és nem élő arisztokrata világ és fejedelmi sarjak legszebb hölgyével, kik közül csak választania kellett, hogy — mint ő mondá — melyikhez menjen férjhez? És hogy kínai császár, török szultán legyen, vagy pedig afrikai törzsfőnök?

Néhány év alatt — leszámítva a magánál zacs-kókban hordott drágaköveket — kínos kamrájában több métermázsza kincs volt összehalmozva a ládákban, melyeknek egyikét is négy ember alig bírta megmozdítani.

Közben az udvaroktól (tömérdék kincs kíséretében) annyi kinevezés érkezett a nevére, hogy nem volt azoknak se szeri, se száma. A postabélyeget nem vizsgálta meg a bácsi soha.)

Szegény Magdy ugyanazon időben és tesben: angol lord, francia, pári, spanyol, grand, olasz örgróf, az összes sós- és édesvízi szigetek uralkodó hercege és kormányzója, vas- és bronzkanczellár, pénzügyminiszter, udvarmester, lovastengerészeti admirális, a szárazföldi hajóhad tábornagya, bokharai emir, indiai alkirály, az északi-

sarkesillag fejedelme, a világon létező arany, ezüst és gyémántbányák legfőbb ura, egyenlítői lovag, a mumiarend nagymestere, az állatország képviselője stb. stb. volt.

És minden kinevezés mellett meghagyatott neki, hogy miként kell ezontul öltözködni, s magát viselni, a méltóságos állásra való tekintetből.

Mint kínai trónpretendens, a haját le kellett hogy borotváltassa. Angol hord lévén, ezen ezimnek a bajusza is áldozatul esett. Mint emir körszakált viselt, jóféle kindrusszal befestve azt. Mikor meg a haja kinőtt, mint északsarki birodalmárnak, be kellett azt rizsporozni. Mint tengerész, az arcát barnára festeni. Majd hosszú kecskeszakált eresztett; később az arczáról minden szőrkinővést leborotváltatott; majd a fogait festette sárgára, s szemöldjeit pirosra, már mint a kinevezés parancsolta, úgy, hogy mikor az ezekhez illő, illetve sehogysem illő ruházatban, mint egy nem e földről való maskara megjelent a emberek között, — hát a gyengébb szívűeket ájulás, a másokat meg a kacagás miatt a gutatús környékezte.

Egyetlen kinevezést utasított vissza csak.

Egy előtte ismeretlen ur, ki azelőtt a török-vizeken, mint kapitány szolgált, megtudva a bácsi dolgait, török betűkkel teleirt okmányt nyújtott át neki.

— Mi ez? kérdi Magdy.

— A szultán önt hétlőfarku basává nevezte ki, mondá az álfutár.

nizmus érdekében még egy nagyjelentőségű változás csatlakozik, az igazságszolgálatot szolgálva. Az adózás legnagyobb aránytalanságai és igazságtalanságai a kereseti adó harmadik osztályában történtek, tehát abban, amely az ipart, a kereskedelmet és az intelligenciát terheli. Az utóbbi években már-már tűrhetetlenné vált a helyzet ezen a téren, s a három-évenkénti adókiegészítés valóságos forrongást idézett elő az illető körökben. Nagyon helyes, öröndes és főként időszerű tehát, hogy az adóreform ezen a ponton gyökeres átalakítást tervez: egészen eltörli a kereseti adó harmadik osztályának mostani rendszerét, helyébe felállítván a külföldön már gyakorlatilag is bevált kontingentálási rendszert, mely nálunk is igen sokat ígér a mostani igazságtalanságok megszüntetése tekintetében.

A kereseti adó első osztályával együtt a negyedik osztály is eltűnik majd rendszerünkben; helyükbe majd a „jövedelmi adó” lép új adónem gyanánt. A házadó két nemét a reform határozottabban fogja különválasztani. A földadó főösszege s rendszere egyaránt változatlanul megy át a reformba, azonban elesik a pótdója, aminek révén a föld terhe évi hat millió forinttal könnyebbedik. A reform mindezekben túl kiterjeszkedik általában a pótdók szabályozására és a kisebb adónemek ügyének rendezésére is, úgy, hogy adózási szervezetünknek aligha van ága, amely bizonyos változáson keresztül ne menne.

Nagyszabású alkotás tehát az, a melynek főelvéit a pénzügyminiszter expozéja megismertette. Azonban még nagyobbá válik a jelentősége a reform gyakorlati érvényesülésének, ha figyelembe vesszük, hogy az adókezelés egyidejű újszerűsége is benne szerepel a reform programjában. A jelenlegiadó-bajnoknak csak a feleszármasz rendszerhibáiból, a másik fele a hibás adókezelés következménye. Ha tehát erre az utóbbira is kiterjed a reform, méltán lehet ezt olyannak mondani, mely egész adóügyünket felöleli.

De a bácsi sem volt rest. Mint a puskapor, úgy lobbant fel:

— Hát a hárem? a nők, hol vannak?! Mintha nem tudnám, hogy a Nagy ur kegyével hölgyek is járnak!

— A nők nem lettek utaltványozva, kegyelmes basa, felett görnyedezve az álkövet, mert te keresztény hívő vagy.

— Neme? Mintha bizony nem tudnám, hogy hajódra raboltad el a nekem szánt bül-bül szavú rózsákat; te, hitetlen kutya, te, kalánfűlű, disznó gyaur! Mi gondod neked azzal, ha keresztény vagyok is, ha elfogadom a háremet? Hanem megállj csak, mert lesz gondom rád a magas Divánban, hogy elnyerd méltó jutalmadat, a — se-lyem kö-t-e-l-et! Allah ugy segítsen! Most pedig térj vissza küldödhöz, — kinek árnyéka hosszúra nyul-jék a földön — s mondd meg neki, hogy hódolom őt, de hárem nélkül ezerlőfarkas basa sem leszek. Ám lássad, mi következik rád a dzsin sugalta gazságodért. A többit aztán majd meg vitatjuk a próféta színe előtt, ha ugyan egy ilyen rabló gazembert maga elé bocsát a hetvehetedik égbe a — böles Mohammed.

És a bácsi szentül meg volt győződve a felől, hogy a követnek a buksi feje a szerrill kapuja elé került ezüsttálon — persze a gródjára nélkül — a miért hűtlen járt el a magas porta megbízásában.

(Folytatása következik)

A huszadik században folytatandó modern államéletünk pénzügyialapvetése volt Lukács László mostani expozéja. Méltán tekint az ország várakozással a nagy reform megvalósítása elé.

B.

A politikai helyzet.

Budapest, 1899. okt. 17.

Jelentőssel teljes nap virrad ma Ausztriára, mert Badeni sódástalan hagyatékát a „Wiener Zeitung” máglyáján átadják a forrón óhajtott megsemmisítésnek. Ugy látszik, mintha ez az engesztelő áldozat a parlament megnyitásának szentségét biztosítaná, de a nyelvröndelekek megszüntetése mégis mindenestre a kezdetét jelenti egy mozgalmas campagne-nak, mely egyúttal hívatva van új irányt jelölni ki az osztrák politikának. Miután Clary gróf és pénzügyminisztere Budapesten tartózkodtak, hogy a magyar államfőakkal tanácskozzanak, erre Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter utaztak Bécsbe a közönségi budget elintézésére végett közös minisztertanácsban. Ez a sürű eszmecsere annak a szolidaritásnak a kifolyása, melyet az új osztrák helyzetre vonatkozólag a fővonásokban a korona tanácsosai természetesen képviselnek és melyet már az által is lehetne jellemezni, hogy Ő Felsége ép most teszi át udvarát szép Budapestünkre, mikor a monarchia másik államában a politikai élet felébred tespedéséből s valószínűleg igen fontos evolúciók várhatók. A magyar nemzet nagy örömmel üdvözlí körében agg uralkodóját és lelkesedéssel csoportosul szeretett személye körül, a nélkül, hogy a király tartózkodásának magyar székvárosában politikai indokokat tulajdonítana. Az udvar itt tartózkodása hosszabb időre van kilátásba véve és a társadalmi élet üdén lüktető élénksége által emelkedettebb képet ad föl-felé törekvő fővárosunknak.

A magyar politika most a parlamenti bizottságok nyugodt munkájában nyilvánul, melyek a költségvetést és a házszabályok revízióját tárgyalják. A nagy nemzeti munka feladatainak voltak szentelve azok a kongresszusok is, melyekben az iparosok és közönségi jegyzők a legszabab összhangban a közjével, tanácskoztak külön-külön érdekeik fölött. A szorgos szellem, melyet az új aera a magyar társadalomba hozott, mind érezhetőbb lesz, a bizalom a kormány missziója iránt napról-napra megerősödik, a szabad-elvű párt egysége, melyet a Pulszky-Szeitovszky-élet az imént fényesen behozonyított, biztosítja teljes bevéltását annak a programnak, melylyel Széll Kálmán a nemzeti regneltáció felelősségéért teljes munkájához fogott.

Háromszékvármegye közgyűléséből.

— Séra Tamás árvaszéki elnök jelentése. —

A háromszékvármegyei gyámsági és gondnoksági ügyekről 1899. szept. 30-ig terjedő időre van szerencsém a következőket jelenteni:

1898. decz. 31-én az árvák létszáma volt 12516 személy. A folyó évben gyámság alá helyezettett 779, összesen 13295. Ebből felszabadult teljkorúság folytán 248, nagykorúsítás folytán 126, férjhezmenetel által 44 és halálozás által 22. Együtt 460. 1899. szeptember 30-án gyámság alatt maradt 12835 személy.

1898. decz. 31-én gondnokság alatt volt 719 személy. Attól kezdve gondnokság alá helyezettett 201, összesen 920. Ebből felszabadult a gondnokság megszüntetése folytán 8 és halálozás által 7, együtt 15. 1899. szept. 30-án gondnokság alatt maradt 905.

Az örökösödési eljárás során bejelentett ismeretlen tartózkodású örökösök nagy száma idézte elő a gondnokság alattiak növekedését.

Az ügyforgalmat, illetőleg 1898. decz. 31-én elintézetlen volt 170 ügyszám, 1899 szeptember 30-ig iktatóra érkezett 7961, összesen 8136. Ebből elintézetett 8086. Elintézetlen maradt 15, melyek az utolsó két nap alatt érkeztek.

Az elintézetések előadók szerint a következőkben mutattatnak ki:

Vajna István ülnök elintézett 1158 és ülésen kívül 1411, összesen 2569 ügydarabot. Elintézetlen maradt 13.

Nagy Dénes ülnök elintézett ülésben 1576 és ülésen kívül 1115, összesen 2691 ügydarabot. Elintézetlen maradt 27.

Köntzei Benedek előadó-jegyző elintézett ülésben 1410, ülésen kívül 1416, összesen 2826 ügydarabot. Elintézetlen maradt 10.

Az árvaszék személyzetében azon vél tozás történt, hogy Kökössy György irattárnok kérésére nyugdíjaztatott és helyébe Kiss Elemér köz ponti irnok nevezetett ki.

A háromszékvármegyei összesített gyámpénztárnak 1898. deczember 31-éről áthozott készpénze volt 7839 frt 2 kr, ehez bevéteztett az árvaszékhez teljesített befizetésekből 22467 frt 61 kr. Gyámpénztári tőkék visszafizetéséből 23148 frt és kamatából 10678 frt 17 kr. Ezen három tétel összege 56293 frt 78 kr. Összesen készpénzbevétel 64132 frt 80 kr.

Ebből kiadatot 175 árva kielégítésére tőkében 29001 frt 78 kr és kamatban 1006 frt 34 kr. Árvák részére ellátásul 6441 frt 70 kr. Kölcsönadott 16050 frt. Az 1898. évi gyámpénztári tisztanyeresség egy részének törlesztésére 500 frt. Összesen készpénz kiadás volt 62999 frt 82 kr. Folyó év október hó 1-ére készpénzben áthozatott 1132 frt 98 kr.

Magánkötelezvényekben 1898. évről áthozatott 280070 frt. 1899. év folyamán kikölcsönözött 26050 frt, összesen 306120 frt. Ebből tőketörlesztések által kiadott 23143 frt. Október 1-ére magánkötelezvényekben áthozatott 282.972 frt.

A gyámpénztár az alispán ur által havonkiut teljesített pénztárvizsgálatok alkalmával az árvaszéki elnök, tisztügyész jelenlétében is behatóan megvizsgáltatott és az értékek számbavétele után hiánytalanul megtaláltattak. E miatt nem volt szükséges az árvaszéki elnök külön pénztárvizsgálata, a mely ha meg lett volna tartva, nem eredményezhetett volna egyebet, mint azt, hogy a pénztári személyzet rendszer működésében akadályoztatott volna.

A gyámpénztári kölcsönök igen nagy része városi házak jelzálogi lekötése útján lett engedélyezve, mert a földbirtokos közönség a kötelezett biztosíték nagysága miatt ritkán vehet igénybe szükségünk megfelelő nagyságu gyámpénztári kölcsönt.

A pinczeszövetkezetekről.

(Folytatás.)

Minden tag a belépés alkalmával annyi üzletrészt tartozik jegyezni, a mennyit az alapszabályok megállapítanak. Ennek értékét azonban nem szükséges az üzletrészt jegyzésekor azonnal befizetni, hanem az alapszabályokban kell intézkedni az iránt, hogy mennyi idő alatt és minő részletekben fizetessenek be az üzletrészekért járó összegek. Az üzletrészek névértékének teljes befizetésére egy vagy két évi határidőt is meg lehet állapítani, de mivel a szövetkezetnek a pénzre mindjárt eleinte szüksége van, hogy abból a szükséges befektetéseket tegyhesse s a pinczefelcsereleéseket stb. beszerezhesse, ajánlatos, hogy az említett határidő lehetőleg ne nyújtassék, hosszabbra egy évnél.

Leghelyesebb, ha a szőlőterület arányában alapítattik meg, hogy kinek mennyi üzletrészt kell jegyeznie. Például kimondhatják az alapszabályok, hogy azok a tagok, a kiknek egy fél kataszteri hold vagy ennél kisebb szőlőjük van, egy üzletrészt, — azok pedig, a kiknek ennél nagyobb szőlőjük van, annyi üzletrészt tartoznak jegyezni, a hányszor nagyobb a szőlőjük a fél holdnál, tehát a 2 holdas szőlősgazda 4 üzletrészt, az 5 holdas 10 üzletrészt és így tovább.

Az 1893. XXIII. t.-cz. 11. §-a szerint egy üzletrészt névértéke legfeljebb 100 korona névértékben állapítható meg.

Tegyük fel például, hogy egy bortermelő közösségben 150 gazda alakítja meg a pinczeszövetkezetet s ezeknek együttvéve 100 hold szőlőjük van. Az alapszabályok megállapítják, hogy például minden 1/2 kataszteri hold szőlő után tartozik minden egyes tag egy-egy üzletrészt jegyezni. Ebben az esetben

100 hold után 200 üzletrészt kell a tagoknak jegyezniük. Mondjuk, hogy egy üzletrész névértékét 100 koronában állapítja meg, például úgy, hogy ennek fele azonnal, másik fele pedig egy félév, vagy egy év múlva lesz befizetendő. Ha a tagok felelősségét az üzletrészek ötszöröse erejéig állapítják meg, akkor az ilyen szövetkezet mindjárt alakulásakor 240,000 korona fedezetet képes kimutatni Nevezetesen:

1. A 200 üzletrész névértékének fele, mely a megalakuláskor azonnal fizetendő be, üzletrészenként 50 korona, összesen	10,000 korona.
2. A 200 üzletrész névértékének másik fele, mely például egy év alatt befizetendő, szintén	10,000 "
3. A felelősség az üzletrészek névértékének a közpénzben befizetett összegben felüli további négyeszerese erejéig	80,000 "
Összesen	100,000 korona.

Az üzletrészekre tényleg befizetendő s az 1. és 2. pontok alatt említett 20,000 korona lesz a szövetkezet alaptőkéje, ebből kell beszerezni a szükséges folyóségeket és felszerelési tárgyakat u. m. préseket, borfejtő-gépeket, hordókat stb. Ha az alaptőke erre nem lenne elegendő, a szövetkezet kölcsönt is vehet fel; ha pedig ily nagy alaptőkére szükség nincs, akkor a szövetkezet az üzletrészek névértékét kisebb összegben, például 50–80 koronában állapíthatja meg.

Ha már most ez az ujonnan alakult pinceszövetkezet belép az országos központi hitelszövetkezetbe, ettől kölcsönt kaphat oly célból, hogy abból az egyes tagok börtémésére, addig míg azt a szövetkezet értékesíthetné, előleget adhasson és pedig kisebb kamattal, mint a hogyan az egyes tagok kapnának akármelyik vidéki takarékpénztártól vagy banktól. A mi új pinceszövetkezetünk igazgatósága a befizetett üzletrészekkel, meg ezzel az olcsó és nyugalmas kölcsönpénzzel megindítja és vezeti az üzletet egészen addig az ideig, a mikor az alapszabályok szerint az első üzleti esztendő le kell zárni; ekkor megállapítja a nyereséget, közgyűlést hív össze és beszámol az egész esztendő munkásságáról. Nagyon szükséges, hogy ezeken a közgyűléseken lehetőleg minden tag jelen legyen és gondosan vizsgálja meg az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentését; észrevételeit tisztességgel, szép szóval, de nyíltan mondja meg mindenki, ez a tagoknak a törvény szerint nemcsak joga, hanem kötelessége is. A szövetkezetben minden tagnak vagyona van, a mely a helytelen vagy bűnös kezelés mellett elveszhet; azután meg ha a veszteség az üzletrészekből ki nem telnék, a tagok az üzletrészekre már befizetett összegeken kívül, még azok négyeszereséig terjedő, sőt — az alapszabályok intézkedéseivel képest — esetleg még nagyobb felelősséggel is tartoznak. Hogyne volna tehát oka és joga minden tagnak beleszólni abba, hogy miképpen használják a megbízottak az ő nevében az ő verejtékes filléreit? Az ilyen bírálgatásokat sohasem szabad rossz néven venni s nem úgy kell megítélni, hogy a tagok ezzel az igazgatóságot vagy a felügyelő bizottságot becsümlérik. A szövetkezeteknek épen abban van a nagy erejük, hogy maguk a legjobban érdekelt tagok, mint a száz szemű Argus, vigyáznak a közös érdekekre.

A mint a közgyűlésen jóváhagyják a tagok a számadásokat és az igazgatóság működését: akkor felosztják a nyereséget. Félre tesznek a nyereségből a tartalékalapba évről-évre annyit, a mennyit az alapszabályok meghatároznak, a nyereség több részét pedig arányosan felosztják az egyes tagok között. Ha valamelyik évben netalán veszteség mutatkoznék, ezt első sorban a tartalékalapból kell kiegyenlíteni, ha pedig ebből nem telnék ki, akkor az egyes tagok üzletrészeiből szintén arányosan kell levonni. A következő évek nyereségeiből azután először a tartalékalapot és a megapadt üzletrészeket kell kiegészíteni.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

— Időjárásunk állandóan télies. A hegyek ormát köröskörül hó borítja s a hőmérséklet annyira lehült, hogy nappal a hőmérő sohasem emelkedik 10 C. fokig, éjjel pedig rendszeren erős fagyok vannak. Tehát október is csak méltó folytatása azon abnormis időjárásnak, mely a egész év folyamán uralkodott.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter Szalay Sándor sepsi-szent-györgyi adóhivatali gyakornokot a szakelőzai magyar királyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitkárré nevezte ki.

— A székelyföldi nyugdíj egyesület. A székelységet is közelről érdeklő nagy jelentőségű határozatot hozott az október hó 14-én és 15-én Kolozsvárt megtartott V-ik országos ipartestületi gyűlés. Napirendre lévén tűzve az iparosok nyugdíjügye, ezen kérdésnek Edvi Illés László aradi- és Sz. Szakács Péter marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarai titkárok által történt helyes fejtetése után, — a kik ezen ügygyel már hosszabb idő óta foglalkoznak — egyhangú lelkesedéssel hozatott a következő határozat: „A hazai ipartestületek V. országos értekezlete kimondja, miszerint az iparosok rokkantsági és nyugellátásának rendezését a legfontosabb társadalmi feladatok egyikének tekinti és az 1893-ban Miskolcra és 1896-ban Budapesten tartott országos értekezletek határozatai alapján sürgősen szükségnek tartja az iparosok rokkantsági és nyugdíj egyesületének önkéntes belépés alapján létesítését akkép, hogy a szervezkedés kamarai kerületenként történjék s az egyes kerületi egyesületek országos szövetségbe lépjenek. E célból utasítja az országos gyűlés a központi bizottságot, hogy az aradi és a marosvásárhelyi kamarai kerületek iparosai által megalakított nyugdíj egyleteknek már felterjesztett alapszabályaira a kormány jóváhagyását minél előbb eszközölje ki, ezen jóváhagyandó alapszabályokat az ipartestületeknek sürgősen küldje meg azok alapján a kerületi nyugdíjegyesületek megalakítását minden erejével segítse elő s azok szövetségi kötelékét alkossa meg.”

— Jótékonyág a polgári leányiskolával szemben. A kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár Igazgatósága a következő átiratott intézte a polgári leányiskola Igazgatóságához: „Hivatkozással idei 19. igazg. sz. i. becses felhívására, bár az 1898. évi rendes közgyűlés határozata értelmében az 1000 frtos alaptőkéből ez ideig csupán 200 frtnak kamata volna esedékes, mindazonáltal igazgatóságunk méltányolva a nemes célt, a nőnevelés emelésének elérhetésére készséggel tesz a felhívásnak eleget, s az esedékes kamatok fejében a 45 frtot kifizetésre utalva, mely összeg intézetünk pénztáránál bármikor felvehető. A nemes és szent cél megvalósításáért, az önfeláldozó munkásság, ügybuzgalom és fáradságért a nagyrabecsült és mélyen tisztelt jótékony nőegyletnek elismerésünket nyilvánítva buzgó működésére és iskolájára a szeretet Istenének áldását kérve, maradtunk kész tisztelői Kézdi-Vásárhelyen, 1899. okt. hó 19-én a kézdivásárhelyi Kisegítő Takarékpénztár Részvényt. nevében: Török Bálint, vezérigazgató. Ambrus Albert, igazgató.” Az elismerés ezen szép nyilatkozatait, valamint a szíves pártfogásért hálás köszönetet mond az iskola nevében: az Igazgatóság.

— Őszi országos vásárunk október 28-án fog megtartatni. Megelőző két napon baromvásárlás lesz. Minden jól oda mutat, hogy ez a vásárunk, mely mindig látogatott sokott lenni, ezuttal a szokottnál is élénkebb leend.

— Határátcsatolás. Azon örömdetes hírrel kedveskedhetünk K.-Vásárhely város közönségének, hogy Háromszék vármegye alispánja a városi közbirtokosság kérésére október 16-án 19284 sz. a. határozatával elrendelte, hogy Altörja határából azon 1840 hold területű rész, mely a tagosítás folytán a kézdivásárhelyi birtokosok tulajdonába jutott s mely közvetlenül K.-Vásárhely város határa mellett fekszik s azzal összefüggő területet képez — Kézdi-Vásárhely város határához átcsatoltassék. A terjedelmes és szépen megalkotott határozatot jövő számban egész terjedelmében közölni fogjuk. A mi új alispánunk ezen első határozata igen kellemesen fogja érinteni a város közönségét, mert ezen határátcsatolás a város jövő fejlődésére jelentékeny befolyással leend, de egyuttal egy erős bizonyíték arra

is, hogy a mi alispánunkat a törvényes igazság kiszolgáltatásában semmiféle érdek nem vezérli. Ez a meggyőződés csak egy újabb kapocs arra nézve, hogy a város és a megye első tisztviselője között levő őszinte jó viszony még szorosabbá tétessék.

— Hazafias ünnepély. A „Brassómezei Hírlap” írja, hogy az ottan millenniumi Árpád szobor felavatásának évfordulója alkalmából f. hó 17-én a helybeli róm. kath. főgymn. VI. osztálybeli növendékei ifjúsági ünnepélyt tartottak. A délutáni órákban testületileg felvonultak a Czenkre. Itt hazafias dalokat énekeltek, szavaltak és Kovács István VI. osztálybeli tanuló Kovács Dániel városi pénztárnok szépművészi felkészítő beszédet tartott.

— Mi történt Meyerlingben? Stefánia királyi hercegnő házasságának a híre földözötte újra a meyalingi tragédia emlékét és azokat a regényes meséket, a melyek a meyerlingi titok homályában születtek. A legújabb közöttük az, a melyet most Revue des Revues című párisi folyóiratban Zichy Julia grófnő, volt udvarhölgy, Odescalchi herceg elvált felsége mond el. A történet szerint Rudolf trónörökös Vecsera Mária bárónő merényletének volt áldozata. Ezt beszéli a hercegnő:

A trónörökösnek Vecsera bárónő szerelme sok gondot okozott az udvarnál. A trónörökös végre is megigértte, hogy szakít vele. 1889. január 29-én este hat órakor családi ebédre kellett volna az uralkodóház kibékült tagjainak összegyűlni. Mikor ezt Vecsera bárónő meghallotta, Laria grófnővel folytatott heves beszélgetés közben azzal fenyegetődzött, hogy nem engedi magát elbucsuztatni és ha ez mégis megtörténik, gondoskodni fog arról, hogy a trónörökös ne találhassa többé örömét asszonyban. A megijedt grófnő ezt azonnal megírta a trónörökösnek, a ki rögtön megparancsolt, hogy senkit se bucsússanak be hozzá. Ekkor Vecsera Mária megjelent a Hofburgban, félre tolta az eléje álló lakájokat és ki-erőszakolta, hogy a trónörökös szobájába léphessen. Tudta, mekkora hatalma van a trónörökösön, a kit kimondhatatlanul szeretett. Rábirta, hogy délután bucsuzól még egy utolsó találkát adjon neki Meyerlingben. A trónörökös Rraffis szánkóján ment a találkozás helyére. Badenben találkozott sógorával Kóburg Fülöp herceggel, a ki épen Bécsbe utazott. Meglepetve hívta vissza Rudolf trónörökösét, a ki vissza is akart fordulni, de egyszerre csak vágatató fogaton ott termett Vecsera bárónő és átült a szánkóba. Így jutott el Meyerlingbe, a hol nagy vadászat volt. A társaságot meglepte a trónörökös hirtelen megjelenése. Senki sem sejtette, hogy vele van Vecsera Mária is. Rudolf trónörökös főfáját adván okul, nem vett részt a vadászatban, hanem visszavonult szobájába. Ide vitték az ebédet az ő számára és Vecsera Mária számára is. Ugy látszik, hogy a grófkisasszony gondoskodott arról, hogy a trónörökös a kellesténél több pezsgőt és konyakot igyék, hogy mély álomba merüljön. Egyszerre a trónörökös hirtelen fölriadt álmából. Rettenetes fájdalom kinozta. Álmában borzasztóan megcsónkították s a trónörökös látta, hogy a megcsónkítás következtében élete örökre szét van dülva. Revolverhez nyúlt: egy lövéssel leterítette az asszonyt, a másikkal magán ütött halálos sebet. Másnap reggel nyolcz órakor hasztalan várták a gavallérokat a trónörökösöt, hogy üdvözöljék. Nyugtalanokdni kezdtek s végre Hoyos gróf bement a trónörökös szobájába. Rémes kiáltására odafutott a többi is. A széles ágyon, éjjeli pongyolában, még a halálában is szép Vecsera Mária feküdt. Csak egy megszáradt vércsöpp a lántékán mutatta, hogyan halt meg. Mellette rettenetes összeroncsolt koponyájával feküdt a trónörökös. A revolver, a mely kezéből kihullva, a földön feküdt, elárulta, hogy mi történt. Hoyos gróf Bécsbe sietett, hogy a drámáról jelentést tegyen a Hofburgban.

A történet nagyon érdekes, csak az a hibája, hogy a hercegnő nem mondja meg, honnan tudja ő mindezt. Éppen ezért ez is csak olyan mese marad, mint a többi meyerlingi történet.

— Halálózás. Gelecei Mihály József nyug. alsótörjai róm. kath. plébános, aranyimás áldozópap életének 82-ik, papságának 59-ik évében, f. hó 16-án éjjeli 2 órakor — végelegyengülés következtében — meghalt, mint marosvásárhelyi gymn. tanár 6 évig, mint alsótörjai plébános 52 évig szolgálta odaadással Egyházát és hazáját. Béke poraia!

Hirdetések.

Sz. 4792/899.
tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A k.-vásárhelyi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhirrre teszi, hogy Sofránó és Treandaflides brassói czég végrehajthatónak Fénik Juon Ráduly bereczki lakos végrehajtást szenvedett elleni 1200 frt tőkekövetelés és

ennek 1890. febr. 7-ikétől járó 6% kamatai vagyis 238 frt 31 kr, 2 frt 1 végrehajtási költség iránti végrehajtási ügyében, a k.-vásárhelyi kir. törvényszék területén lévő, Bereczk község határára fekvő, a bereczki 246. és 222. sz. tjkvben foglalt ingatlanokra az árverést 423 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi november hó 17-ik napján délelőtt 9

órákor Bereczk község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi december hó 1-én 3333 sz. a. kelt. I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték-

papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

K.-Vásárhely, 1899. aug. hó 21. napján.

Kádár Ákos,

118. (1-1.) kir. törvényszéki bír.

20% engedményt kap mindenki,

GUMMI

és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható óvszer férfiak és nők részére. Ára tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—. Bouts americ. tuczatja frt 3.—, 4.— és frt 5.—.

Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 2.—, Mensinga tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.—.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként darabonként. Ezen női óvszerek százszor is használhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—.

Diana óv havi kötő nőknek, legjobb a világon, darabja frt 2.50.

Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen es bérmentve. Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után.

J. REIF
Bécs, Brandstätte 3.
1881-ben alapított hírneves higiéniai specialista czég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

Egy néhány nap múlva!

?

UNDINE

?

Egy néhány nap múlva!

Előleges értesítés.

Hirdetések

e lap kiadóhivatalában

olesó áron

felvétetnek.

ÉRTESTÉS.

A „kezdívásárhelyi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság” tisztelettel teszi közhirrre, hogy a nála gyümölcsözés végett elhelyezett betét-tőkék után folyó évi november hó 1-jétől kezdve a további intézkedésig a kamatlábat $\frac{1}{2}\%$ -kal felemeli s minden levonás nélkül **5% betéti kamatot fizet.**

K.-Vásárhely tt, 1899. okt. 14-én

Az igazgatóság.

A k.-vásárhelyi takarékpénztár igazgatósága tisztelettel értesíti az érdeklődő közönséget, hogy 1899. november hó 1-től további intézkedésig a betét után **5% kamatot fizet** s ezen kívül az állami adót az intézet hordozza.

Az igazgatóság.